

vil ikke have, at der skal staffles dem saamange Cubiffod Lust (Grundtvig: Loven siger det ikke!). Jeg holder for, at det er rigtigt, at Staten siger: vi ville ikke taale, at der i vore Skolestuer paffes et større Antal Børn sammen tilligemed Læreren, end at de have saamange Cubiffod Lust til at aande i i et saa langt Tidrum; det holder jeg for en meget rigtig Bestemmelse. Naar man saa siger: men man kan staffe det tilveie enten ved at bringe færre Børn derind eller ved at gjøre Skolestuen større, saa siger jeg, det er meget rigtigt; man skal lade begge Veie staae aabne; men Staten har Ret i, til enhver Tid at kunne sende sin Commissair hen for at tælle Børnene og udmaale Stuen, og give ham Ret til at sige: I befinde Eder her under saadanne Omstændigheder, at det er aldeles utaaleligt.

Det andet Capitel gaar ud paa en Gjens-stand, som jeg ikke saaledes paa nogen Maade kan give mit Bifald; — det opretter et Skolefond, det deler Landet i Skolekredsse. Naar det har deelt Landet i Skolekredsse, saa har det derved oprettet det naturlige Skolefond, det er nemlig det, som alle de Personer besidde, der ere i den Kreds — deres Dødsler, det er Fonden. Saa snart man begynder at opsamle et Fond i saa og saa mange Penge, skal der en Forvaltning isfor denne Fond, som kan udlaane og opfige o. s. v., og saa skal der desuden en anden Betragtningssmaade end den, til enhver Tid at anvende Pengene paa bedste Maade. Vi have seet, at Bestyrerne af alle Fonde — og jeg forekaster ikke dem, der have gjort det, — have en Tilbøielighed til at lade dem vore, og man har seet denne Tilbøielighed være tilstede i den Grad, at man har tilfidesat alle de Formaal, der skulde opnaaes ved Fonden, for at faae det til at vore — det ligger i dets Natur — men det er unødvendigt, det er overflødig, ja det er i denne Betydning skadeligt. Jeg kan meget godt forstaae, at man vil sige mig, at det er nødvendigt i Overgangstiden, indtil vi faae det saaledes anordnet, at Skoleraadet forstaaer at gjøre Modstand, naar det ikke er tilfreds med de Forlangender, man stiller til det, at stille et Fond til dets Raadighed, som det kan bruge, naar det

er tilfreds, men jeg vil ved Siden deraf gjøre den Bemærkning, at Skolefondet i en ganske væsentlig Grad vil bidrage til at forvanke og fordærve Skoleraadets Character. Jeg kan meget godt at see, at Skoleraadets Organisation ligeledes er et Provisorium, og det ligger ganske simpelt deri, at det har maattet fremtræde, førend man kunde komme saa vidt, man burde komme, at hele Amtets Forvaltning laa i et Amtsraad, hvor Kjøbstæderne vare repræsenterede saa godt som Landet. Dette har man ikke kunnet, men har maattet benytte sig af de Midler, man havde, og derfor har man taget en vis Deel Repræsentanter for Kjøbstadbeholdningen og sat dem ind i Amtsraadet, for derved at danne et Skoleraad, og just fordi man har følt, at dette Skoleraad havde en saadan besynderlig eiendommelig Character og var noget Nytt, har man ikke turdet betroe det at have en indgribende Virksomhed fra det første Dieblik af, og derfor har man skabt Skolefondet. Jeg forkaster ikke denne Tilbliven af Skoleraadet, men derimod denne Mangel paa Tillid til dets Virksomhed. Man skal hellere tage de Mangler i Overgangstiden, som hidvære fra, at Alt ikke har siveordnet sig, saaledes som det er seet her med Rigsdagen, end lade det føle sin Mangel paa virkelig Myndighed og Betydning i det Dieblik, det bliver til.

Jeg kan ogsaa see en anden Grund, der maaskee kan have bragt til at anordne dette Skolefond, og det ligger i Skoledirectionerne; deres Vedbliven er ikke heldig, men jeg indrømmer gjerne, at det ikke er let at finde noget Bedre. Jeg hørte igaar et æret Medlem (Bløch), som vilde sætte Amtmanden paa Døren, og andre Medlemmer, som vilde sætte Provsten paa Døren, men derved kom vi til det Resultat, at saa blev der jo ingen Skoledirection tilbage; det er tvivlsomt for mig, om det ikke var det Bedste; men, dersom man skulde mene, at der behøvedes nogen Direction af den Art, saa vilde jeg sige: Saa hav Mod til at vedgaae, at Amtmanden i Amtet er Regent paa Statens Begne, og at han altsaa kan og maa og skal være den egentlige Skoledirection i Amtet, om han end skal